PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT
EUROPA-PARLAMENTET EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPEEN PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT
IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT PARLAMENT EUROPEJSKI
PARLAMENTO EUROPEU EURÓPSKY PARLAMENT
EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

Focus

Lux-díj 2008: A Lorna csendje nyerte az EP filmdíját

Mundruczó Kornél, a Lux-díj döntőjébe jutott magyar film, a Delta rendezője és Tóth Orsi, a film főszereplője is részt vett az EP strasbourgi október 22-ei plenáris ülésén, ahol átadták a parlament idei filmdíját. A Lux-díjat végül Jean-Pierre és Luc Dardenne alkotása, a Lorna csendje nyerte. Alábbi összeállításunkban megszólaltatjuk a döntőbe jutott három film alkotóját.

Az EP idén második alkalommal ítélte oda filmdíját. A három döntőbe jutott film: a *Delta* (Mundruczó Kornél rendezésében, magyar-német koprodukcióban), a *Lorna csendje* (Jean-Pierre és Luc Dardenne rendezésében, belga-angol-francia-olasz koprodukcióban), és a cseh *Havel polgár* (Miroslav Janek és Pavel Koutecký rendezésében).

A három filmet tíz jelöltből választotta ki egy tizenhét tagú, producereket, filmforgalmazókat, fesztiváligazgatókat, illetve kritikusokat tömörítő független zsűri. A versenyben olyan alkotások vehettek részt, amelyek az európai értékek egyetemességét, az európai kultúra sokszínűségét jelenítik meg, illetve betekintést nyújtanak Európa építésének folyamatába.

Az európai film támogatásáért

A díjátadáson Hans-Gert Pöttering, az EP elnöke azt mondta, az Európai Parlament számára a kultúra mindig is kiemelt szerepet játszott. „A díj segítségével európai társadalmi kérdések juthatnak el az összes európai ország mozijába” – tette hozzá az elnök.

A Lux-díj célja az európai filmkészítés támogatása, az európai filmek forgalmazásának megkönnyítése és a nyelvi korlátok leküzdése, melyek gyakran megakadályozzák, hogy az európai filmek széles körben eljussanak a nézőkhöz. A nyertes filmet ezért az EU mind a 23 hivatalos nyelvén feliratozzák majd a mintegy 87 ezer eurónyi értékű első díj részeként.

Luc Dardenne: „nem nézzük eleget egymás filmjeit Európában”

Ezzel a mondattal vette át Luc Dardenne (54), liège-i születésű filmrendező Hans-Gert Pöttering házelnöktől az EP filmművészeti díját, a Lux-díjat. A díjat a *Lorna csendje* című filmjéért kapta, amelyet testvérével, Jean-Pierre-rel (57) közösen készített. A Dardenne-fivérek nem először nyernek ilyen rangos elismerést: 1999-ben *Rosetta* című filmjükkel kiérdemeltek a cannes-i Arany Pálma díjat, amit 2005-ben másodszor is elnyertek *L'Enfant* (A gyermek) című alkotásukkal.

Jean-Pierre és Luc Dardenne filmje a *Lorna csendje* (Belgium, Egyesült Királyság, Franciaország, Olaszország) Lornáról, egy Belgiumban élő, fiatal albán nőről szól, aki – hogy barátjával együtt megszerezzen egy bárt – egy gengszter, Fabio bíztatására bűncselekménybe keveredik. A belga testvérpár filmjeinek középpontjában általában – akárcsak A Lorna csendjében – a fiatalok, a bevándorlók, a munkanélküliek és a hajléktalanok állnak. Alább a díjnyertes film rendezője válaszol kédéseinkre.

Azért készítettem ezt a filmet, mert...
mély késztetést éreztem arra, hogy elkészítsem azt – testvéremmel együtt.

A Lux-díj számomra...
elsősorban a kulturális sokszínűséget jelenti, vagyis az európai országok közötti cserét, amely nem elég jelentős a filmgyártás területén.

A következő filmem...
nem tudom még, mi lesz.

A világ legjobb filmjét...
még soha nem készítették el.

Az európai film állami támogatás nélkül...
nem létezne többé, vagyis a közvetlen megtérülésen alapuló filmgyártás lenne, ami egy folyamatosan romló minőségű mozit eredményezne – néhány ritka kivétellel.

Ha nem lennék filmrendező, akkor...
énekes vagy zenész lettem volna.

A filmgyártás Hollywood nélkül...
a filmtörténet egy nagy részének árvája lenne.

A filmvilág általam legtöbbre tartott személye...
Charlie Chaplin. Számomra ő volt egy korszak és egy társadalmi–gazdasági valóság, valamint a komédia legerősebb és legszebb alkotásainak úttörője és megtestesítője.

Miroslav Janek: „Hollywood nélkül... jobb volna!”

Miroslav Janek (54) cseh filmrendező nem zöldfülű a szakmában: pályafutását még az egykori Csehszlovákiában kezdte, majd folytatta az USA-ban, ahova 26 éves korában „disszidált”. Gyermekkorában amatőr filmes apja vezette be a filmgyártás rejtelmeibe. Ez idáig mintegy 40 filmet készített. Idén *Havel polgár* című dokumentumfilmjéért az Európai Parlament Lux-díjra jelölte.

Miroslav Janek és Pavel Koutecky (Csehország) *Havel polgár* című filmje Václav Havelről szól. Betekintést nyújt a huszadik század végének és a huszonegyedik század elejének nemzetközi politikájába, valamint az egykori totalitárius rezsim demokráciába történő átmenetébe. Alább a cseh filmrendező válaszol kérdéseinkre.

Azért készítettem ezt a filmet, mert...
felkértek. A filmet 13 éven keresztül forgatta Pavel Koutecky, barátunk és kollégánk. 2006-ban halálos balesetet szenvedett, mielőtt be tudta volna fejezni. Engem kért meg a gyártás, hogy fejezzem be a filmet.

A következő filmem...
öt egyórás *Havel polgár* televíziós sorozat.

A világ legjobb filmje...
A *Dr. Caligari* (*Das Cabinet des Dr. Caligari*), egy 1920-as német némafilm. Klasszikus darab, amelynek díszlete nagyon emlékeztet a bennünket éppen körülvevő berendezésre (*a szerk.:* magas, szürke kanapék az EP strasbourgi plenáris ülésterme előtt).

Az európai mozi állami támogatás nélkül...
halott vagy beteg volna (nevetés).

Ha nem lennék filmrendező, akkor...
ács lennék.

A filmgyártás Hollywood nélkül...
jobb volna (nevetés). De félre a tréfával! Nehéz kérdés, mivel néhány hihetetlenül jó, de sok „gagyi” film is készült Hollywoodban. Ez utóbbiak elárasztják a filmgyártást. Egyszóval: más lenne.

Életem legjobb filmje...
talán a *Láthatatlan* (*Nespatrené,* 1997), amely fényképezni tanuló vak gyermekekről szól.

A filmvilág általam legtöbbre tartott személye...
Nincs egyvalaki. Sok mindenkit csodálok. De ha egyvalakit kellene megneveznem, akkor Federico Fellinit mondanám.

Mundruczó Kornél: hiánycikk a tolerancia Magyarországon

A színész, filmrendező végzettségű Mundruczó Kornél 1975-ben született Budapesten. Filmjei számos elismerésben részesültek Magyarországon és külföldön egyaránt. *Delta* című filmjét idén az Európai Parlament Lux□díjra jelölte. Ugyanez az alkotás elnyerte a Nemzetközi Filmkritikusok Szövetségének (FIPRESCI) díját a 61. Cannes□i Filmfesztiválon.

Mundruczó Kornél filmjében, a Deltában (magyar-német koprodukció) egy hallgatag fiatalember visszatér a Duna-delta világtól elzárt, vad vidékére. Ez a hely a vízi utak, apró szigetek és a nádas labirintusa, melynek lakói teljesen elszigetelődtek a külvilágtól. Az ifjú megismerkedik addig soha nem látott húgával. Kibontakozó szerelmüknek az ezt nehezen toleráló helyiek vetnek tragikus véget. Alább Mundruczó Kornél nyilatkozik az EP weboldalának.

Azért készítettem ezt a filmet, mert...
támadt egy ötletem. Mindennapjaimban a tolerancia hiányát láttam Magyarországon, csak úgy mint mindenütt Európában. Így azt gondoltam, filmet készítek erről.

A következő filmem...
ki tudja? Mindig van valami ötletünk, több is... De támogatást szerezni hozzá, ez az ami nehéz a szakmánkban.

A világ legjobb filmje...
Rainer Werner Fassbinder német rendező filmjei. Számomra ő a csúcs. Mindegyik filmje tökéletes.

Az európai mozi állami támogatás nélkül...
őrültség, nagyon rossz volna egész Európának, különösen a közönségnek. Ez esetben a pénz diktálná a szabályokat, volt már rá példa, hogy mi történik ilyenkor... Figyelembe kell vennünk, hogy a kultúra rendkívül fontos Európában. A történelem és a kultúra – ez Európa legjava.

A filmgyártás Hollywood nélkül...
attól függ. Manapság Hollywood nagyon konzervatív, de a 40-es, 50□es és a 60□as években is rendkívül bátor lépésnek számított. Abban az időben az európai filmgyártás közelebb állt Hollywoodhoz. Ezért reménykedem egy újabb „hollywoodi forradalomban”, hogy újra együtt készíthessünk filmeket, mint a 40-es, 50□es években.

Életem legjobb filmje...
a következő!

A Lux-díj számomra...
lehetőség, hogy hidat építsünk Kelet és Nyugat között. Kora gyermekkorom óta európainak éreztem magamat, és most olyan, mintha ugyanazon országban élnénk, ami nagyszerű. Jelölésem is azt jelzi, hogy ez működik!